

18. aastakäik

üffis nr. 5 morda

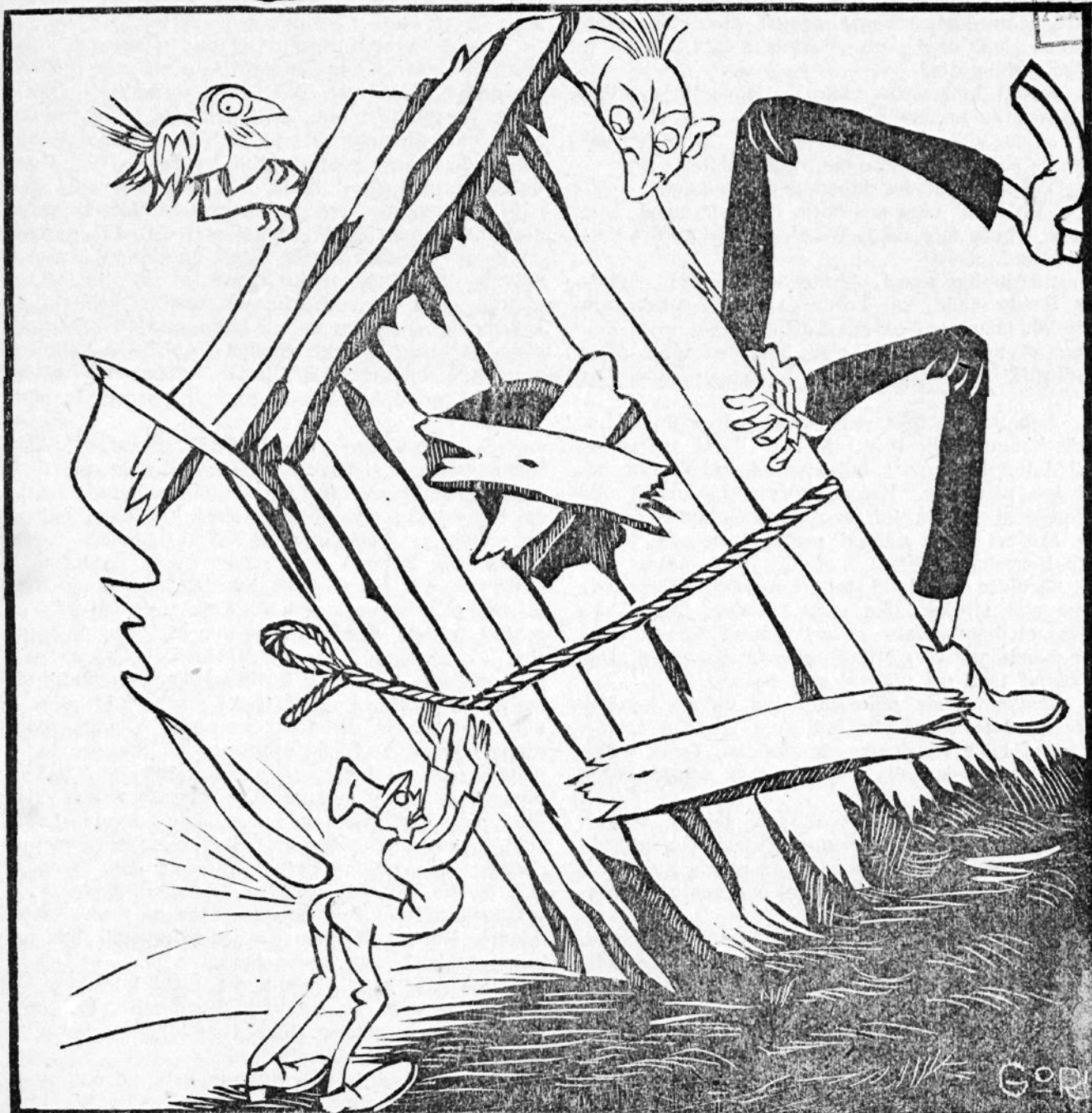
Meie Mats

Toimetuse ja talituse Tallinnas, Narju tän. 46/15

Laupäev, 14. august 1920.

(Nr. 75. 257)

ESTI
RAAMATUKOG.

Tugew tugi.

Sots: „Ära karda, Jaan, — ükski torm ei suuda ju kabinetti ümber paisata, sest ka mina toetan teda!”

Prokuröör.

Luise Westkirchi romaan.

(Järg).

Rusikas kätel tungis Wegerich Walteri kallale. Winterew wöttis ta kätest kinni. Prints sirutas ta käed selja taha. Ta oli kolme wastu üksi. Nii seoti ta kinni. Siis läks Walter otsima. Aga tuhatmargalisi otsis ta asjata.

Umbes poole tunni pärast tuli ta tagasi. Ta nägu oli väga tõsine.

„Peeter Wegerich, ma wangistan Teid, aga mitte enam kanawarguse pärast. Aga Teie olete kahtluse all, et Doora Marhenke ära tapsite ja paljaks rööwisite.“

Peetri hull wiha lahkus. Tigidalt ja pilkawalt wahtis ta ametnikule otsa.

„Hea küll, kui seda arwate. Mina ei saa parata. Nii siis: algab elu riigi kulul.“

Wilistades laskis ta enda raudu panna.

„Poolkuu“ ukse ees ootas inimeste murd. Teatus, et Doora mõrtsukas leitud, oli nad kõik kokku tõmmanud.

„Arge liig wara rõomustage, lapsed,“ kisas Peeter neile, kui kordniku seltsis nende wahelt läbi sammus. „Minu kaalikat Teie weel langema ei näe. Seda ei ole. Sest ta seisab alles kindlasti!“

7.

Eeluurimine läks oma soodu edasi. Ikka koomale tõmbus kõik Peetri ümber. Tema ise salgas küll jultunult, aga süüdistusemomentid rohkene sid iga päewaga. Kaks Bantelni mäemeest olid teda öösel 25. ja 26. sept. wahel suure rutuga üle Mülleri põllu näinud metsa jookswat. Wabriku tööraamat näitas, et ta 25. sept. pärast lõunat üleüldse ei olnud tööl käinudki. Alles kella kuue ajal oli ta palka wastu wõtma tulnud. Ta ütles, et hambawalu pärast Berenbergis käinud, aga hambaarst ei ole teda näinud. Ka keegi teine ei olnud teda sel päewal seal näinud.

Peeter naeris pilkawalt, kui Schweckendiak talle need tõsiasjad ette ladus, ja jäi selle juurde, et keegi teine Marhenke ära tappis. Tema wiibinud Berenbergis kella 2—6 ja pool seitsmest lgi üheteistkümneni.

Küsimise peale, mis ta seal teinud, wastas ta: waadanud Berenbergi uusi ehitusi. Kui ta kord rikkaks saawat, tahtwat ta sinna omale maja ehitada jne. Seal meeldida talle paremini kui Siebenhausenis.

Et ta kana warastanud, seda ta ei salanud.

„Kui ma seda teile ei ütle, teete teie selle ometi selgeks. Ja selle aja istun ma eeluurimisel ju nii kui nii ära.“

Johannes Müller oli esialgul kautsjoni wastu wabaks lastud. Peale ta mõistuse segaseks minneku tapmisepäewal ja tõsiasja, et ta Marhenkest pahas meeles lahkunud, ei leitud ta süüle mingisugust tõendust. Feres Baranyi ja ta naine olid alles kinni. Neid ja Telliskiwi-Peetrit kuulati pea-

aeu iga päew üle, ja siis wiimaks rändas aktimaterjal prokuratuurasse. Ja päew päewa järele istus Tüngen aktide ning protokollide ees, et süüdistust wälja töötada. Waewalt käis ta sel ajal wäljas. Onu krahw Kracht, kes teda waatama tuli, otse jahmatas ta wäljanägemise üle.

„Sa oled liig auahne. See ei ole hea. Tööd peab tegema, aga ei tohi ennast kurnata. Jäta aktid siia paika, mine wälja! Ainult rahuline meel ja wäljapuhanud peaju suudawad pilku teritada ja waadet õigele kõrgusele tõsta.“

„Muidugi, muidugi,“ wastas Tüngen, „aga alles siis, kui see protsess läbi, lähen ma puhkusele. Usun isegi, et mulle seda tarwis on.“

Ja kui krahw Kracht lahkus, wiskas ta sule käest ja ütles järele. Reisida — ära sõita! Kõik see maha jätta! See oleks nagu uuele elule ärkamine. Ja puhkust anti, sest peaaegu terve talwe oli ta oma ülemuse aset täitnud. Ja oli nüüd tõesti wäsinud. Sellest kõigest lahti saada — oh! Aga ta ei saanud sellest lahti. See kõik tuli talle järele. Selle eest ei saanud põgeneda. Weel teises maailma otsas jõudis ta talle järele. Ei, parem oli jääda ja walwel olla. Alati on parem ähwardawale hädaohule näkku waadata kui talle selga pöörda. Kes põgeneb, kaotab wõidu wõimaluse. Ja sellepärast töötas ta kui hobune, alati kaotuses olles, et kusagilt äkki saladus ilmub, mis kõik ta armuõnne uperkuuti löi ja ta roobastest wälja ajaks. See oli kõlbline surm, mille wastu ta siin wõitles.

Sellesse ajasse langes Edda Wilmersdorfi kakskümnesesimene sünnipäew. Krahw Kracht oli Tüngeni selleks päewaks lõunasöögile palunud. Edda ise kirjutas talle väga südamliku kirjakese, milles ta palus, et Tüngen enda seks päewaks tõöst wabastaks. Tüngen ei suutnud wastu panna. Ta igatses ilusa, armsa nõu lähedale. Ja tema töö oli tehtud, terawa loogikaga kõik tõsiasjad kokku seatud, mis pidid selgeks tegema, et Peeter Wegerich 25. septembril Doora Marhenke oli ära tapnud. Nüüd oli ainult küsitaw, kas wannutatud mehed neid tõsiasju tõenduseks arwasid ja kaebelaluse süüdlaseks mõistsid. Siis wõis Tüngen jälle hinge tõmmata. Ühes mõrtsuka süüdlaseks tunnistamisega oli kõik see mõrtsukatöö ja mis temaga koos maha maetud. Elu woogas sellest jälle üle, nagu jõgi jälle oma woodisse woogab, kui sulg ta eest maha kistakse. Iial enam ei tõusnud pinnale, mis põhjas peitus. Mõisteti aga Wegerich õigeks, siis jäi küsimus mõrtsuka järele igawesti elawaks. Iial ei lõppenud siis mõrtsuka otsimine ja Paul v. Tüngen elas edasi oda all, mis ta kohal juuksekarwa otsas rippus.

Raske rõhu all, mis ta närwisid koormas, ei suutnud ta toas enam wälja kannatada. Et kuni lõunani wastu panna, läks ta pildinäitusele, mis mõne päewa eest jälle awatud.

Waewalt oli ta aga museumi astunud, kui oma mõtet juba kahetses. Kohe teises saalis ajas ta endine sõber Gerlach Frendenbergi abielupaariga juttu. Ümberpöörmine oli wõimata. Proua Loora

nuistussilmad, mis midagi ei näidanud nägewat, millele aga oieti mitte midagi nägematuks jäänud, olid ta wististi juba ära näinud. Kumardades astus ta nende juurde.

„Meie kõnelesime Teist,“ ütles proua Looa kohe pärast teretust. „Herra Dr. v. Gerlach saab Teie wastane olema suures mõrtsukatöö protsessis, mis ligemal ajal wannutatud meeste kohtus ette tuleb. Ma palusin Maksil, meile kaardid muretseda. Tahan kahewõitlust teie wahel pealt kuulata.“

Tüngen heitis Gerlachi peale kõrwalt pilgu. See ei meeldinud talle, et just Gerlach protsessi kaitsjana esines. Oieti oli see küll ükskõik, sest kõige leidlikum ei olnud Gerlach ometi mitte.

„Missugust protsessi Teie arwate, armuline proua?“ küsis ta ükskõikselts.

„Aga herra Dr. v. Tüngen,“ ütles Frankenberg. „Eks siis ikka Marhenke oma. Terwe linn kõneleb sellest. Teie poolt oodatakse toredat tööd. Mina tulen oma abikaasa seltsis igatahes sinna. Sest mina armastan arutawaid protsesse. Miks ei pea ma seda ütlemata? Minule meeldiwad niisugused enam kui Shakespeare kurbmängud.“

„Ma kardan ainult, et Teie peettumuse walmistame,“ wastas Tüngen kuiwalt. „Hulgus, kes alatu werehimu tagajärjel õitswa, noore nei u ära kägistab ja paljaks rõõwib, ei ole ei psühholoogiliselt ega ka kriminaalseisukohalt mitte mingsugune isäraline nähtus.“

Gerlach ajas enda omas heledas suwepalitus sirgeks.

„Wabanda. Niipalju kui mina asja tunnen, ei ole weel sugugi kindlaks tehtud, kes mõrtsukas on ja mis põhjusel ta selle nei u ära tappis. Kahtluse põhjused, mille peale süüdistus ehitatud, näiwad minu arwates üsna puudulikule alusele rajatud olewat —“

Tüngen wiskas tõrjuwalt käega.

„Aga armas Gerlach, sa rõõwid ju herrastelt huwi, kui juba täna sina oma kaitsekõnet hakkad pidama.“

Gerlach punastas.

„Wabandage, armuline proua, niisuguse elukutse-narruse eest.“

„Mina tunnen kui laps selle üle rõõmu,“ wastas proua Looa kõige armastuswäärilisema naeratusega, „et Teid kohtusaalis wõin imestada, herra von Gerlach. Teie osa on sümpaatlikum. Aga Teil on herra v. Tüngenis kõwa wastane. Peaksite Teie wõitma! Ja kui wõidate, siis pühitseme wõitu. Eks ole tõsi, Maks?“

Seda ütlesid ta huuled. Ta silmad wiibisid Tüngeni peal ja kõnelesid hoopis teisi asju. Gerlach märkas seda ja uuris kahtlewalt oma kooliseltsilist. Ta nägi, et Tüngen haiglane wälja nägi, näitas aga rahuline ja julge olewat.

„Herra v. Gerlach,“ algas Looa uuesti, „tehke meile seda rõõmu, et meie seltsis täna wälja Berenbergi sõidate. Wahest tohime ka Teid kaasa paluda, herra v. Tüngen. Meil on tõllas ruumi.“ Ja ta lisis juurde: „See oleks nagu lepitussõma-aeg enne suurt lahingut. Eks ole, Maks, kas ei

oleks huwitaw, wastaseid üheskoos meil rahulikudena näha?“

„Ma rõõmustasin, herra von Tüngen,“ ütles Frankenberg.

Prokuröör kumardas tänades.

„Mul on wäga kahju, et mul wõimata on täna kutset wastu wõtta. Olen onu juurde lõunale palutud.“

Gerlach tõstis pea üles ja silmitses läbi prillide Tüngeni. Tema oleks heameelega teada tahtnud, kas oli see ainult sugulaselik läbikäimine, wõi etendati armatsemist edasi, mis Gerlachi arwates, Tüngeni wäranduslist seisukorda silmas pidades, ometi mitte pulmadele ei wõinud wiia.

„Kui kahju,“ ütles proua Looa naeratades. „Noh, siis loodame mõni teine kord. Kas teate pealegi, et mina Teie ilusa täditütrega mitte enam ei ole kokku saanud? Preili v. Wilmersdorf liigub wist ainult suurtsugustes ringides?“

„Minu sugulased ei ole tänawu kewadel üleüldse enam wäljas käinud. Onu terwis ei ole enam korras.“

„Aga Teie õnnelik saate ometi kutse? Mul on hea meel, et ilusa kewade päewa vähemalt wäljaspool linna mööda saadate. Teie näete tõesti wäsinud olewat.“

„Minu onu wäikest aeda wõib waewalt maaks nimetada, igatahes ei wõi seda Teie toreda Berenbergi aiaga wõrrelda,“ kinnitas Tüngen.

„Wäikeste aedadega on lugu samuti kui wäikeste piltidega, herra v. Tüngen, nad on kodusemad?“

Tüngen ei tahtnud mõista.

„See aed on oma wäikeste purtskaewadega ja kaugete põdsastega otse igaw. Kui kord mööda sõidate, waadake ise.“

„Wõib olla, ehk waatan kord ka.“

Ta silmad põlesid wäga kuumalt läbi niiske loori, mis alati nende peal seisis. Ja Gerlach küsis eneselt kadedalt: „Mis asi teeb selle mehe näiste südame wõitjaks? Wõidab Edda ja wõidab Looa weel ka?“

Tüngen kõneles nüüd piltidest, soowis Frankenbergi juhatus. Ja kuna nad aegamööda läbi saalide sammusid, tegi ta elawalt nalja, nii et Gerlach tema warju warsti hoopis ära näis kaduwat.

Enne kella, kolme sõitsid Frankenbergid minema. Tüngen saatis nad tõllani. Niipea kui ta proua Looa jumalaga jätnud ja Frankenbergi kätt pigistanud, ulatas ta selle ka oma endisele sõbrale:

„Nii siis jällenägemiseni, armas Gerlach. Kui mitte waremalt, siis ligemal ajal teenistuses.“

Wälkuwate silmade waates, mis teda kõrwalt möödaminnes tabas, arwas Gerlach halwakspidamist märkawat. Ta pigistas hambad kokku ja otustas wastasele wõitlust mitte kergeks teha.

Järgneb.

Targad neitsid.

„Aga meie peame täie jõuga tööle asuma, sest Riigikoja valimised seisawad ukse ees.“

Erakondade häälekandjatest.

„Ja targad neitsid kogusid eli lampidesse ja ootasid peigmeest.“

Uus Testament.

Demokraatline Cesti on kosilaste ootel. Kosja tulemas on Asutawa Kogu poeg Riigikoda, wiiekümnel hobusel ja kuuekümnel kutsaril. Et waja kaasawara koguda, seda märkas kõige esimesena neitsi Sots ja hakkas kriisikangast kuduma. Selle järel märkasid ka teised neitsid, et aeg on käes, peigmees tulemas. Ja nüüd kestawad juba mitu aega küll ketramised, küll käärimised, küll kudumised... Wäikeid armulugusid, mis kellegil pahemale või paremale poole olnud, heidetakse üksteisele ette, ilma armukadedust tundmata, päris ajaloolise objektiivsusega.

Sots leidis, et Rahwaera teeb inglastega häbitööd. Jseiswa jälle räägib, et Sots sedasama pahatööd teinud Rahwaera kawaleri Jaaniga. Laskumise puhul saanud ta Jaani käest pehme musu, nii et huultel praegu rahwaerakondlik maik. Ent teised jälle tõendawad, et Jseiswa ja Kommuna-poisi wahekorid sugugi süüta pole olnud. Preili Maaliidul käiwad praegu õmewärinad üle keha, kui mäletab intiim läbikäimisi peenikese monookliga herraga Landeswehriiga. Kõige halwemini käis Tööera käsi. Tema kalduwused sel ajal olid wäikesed ja ei ulatanud kitsastest kodumaa piiridestki wälja. Et ta hermafrodiit on, siis tiwaripsutas hääl päiwil Rahwaera papaga ja halwul — neitsi Sotliga.

Nüüd on hommik jõudnud ja woodid jahtunud. Erakonna-Cewad lähewad wanni, et isnuda Riigikoja ette hammitult ja puuderdatult, täies neitsilikus puhytuses. Aeg on ka õli lampidesse koguda ja kaasawara korjata, sest 20. aastajaja kuningapoeg Riigikoda hindab neitsid tingimata ka kaasawara järele.

Preili Maaliidu endise kaasawara, 40.000 õitsewat talu, õli Tööera neiu üle, et külwata latali üle maa weel õitsewamaid kahchobuse kohte. Nüüd on preili Maaliidul, kelle 300-tiinulise südame tööerakonna maaseadus ikkagi puutumata jättis, weimewakk täis kindlat kodanlist korda, kõikide sunnitudmiste kaotust, wabamüüki ja eraaqaatust. Peale selle weel põllutöö koda. Siis on lubanud rikas onu — sealt Riia tagant — weel midagi, mis aia esiofta saladus.

Waaa wanapiiga Caewaliit toob taewamanna ja eluwett — usuõpetuse koolidesse ja wiina kõrtidesse. Caewamanna, eluwesi — magusam kui kärjemest.

Rahwaera fütar ilmub kosilase ette ärkamisepäa naeratus näol, Cesti rahwariides. Ta on kerges ekstaasis isamaa armastusest ja riiklisest tundeist. Kaasawaraks — pikk trükitud programm kõik-

sugu Jotfiaalseid uuendusi, Põllu parandatud wäike katekismus ja piiblilood, lapse peksmise koot ja hulk mõisate ääremaid, mida kohe võib taludeks mõõta. Peaasi — tal on suur bukett illesid: kanap... Iill Tänni-w-son, Antoni kanarpikk, nende wahel birgill ja palju teisi.

Tööera tahab Euroopa onude ees eksternina riigitarkuses kandidaadi eksaami teha. Kirjutab selleks wäitekirja: „Mõisnikkudele ärawõetud mõisate eest tasumaksmise seadus.“ Riigitarkuse kandidaadi diplom, see on kaasawara, mida igal piigäl ei ole.

Neitsi Sots on igatepidi omaga wäljas. Kuulutas omal ajal loofungi: „Ajnult demokraatia kaudu pääsete minu Jotfialismi juure!“ Selle loofungi esimese poole täitmiseks on kawaleeride ja naabrite abil iseseisew riik loodud, kardetawad elemendid wälja saadetud ja lepikusse puhkama pandud, Ameerikast kuwatatud kartulid tellitud ja kaitsepolitsei organiseeritud. Ühe sõnaga — kuulutatud demokraatia on walmis. Ent Sots on karme arenema. Ta on oma loodud demokraatlisest wabariigist juba niipalju ette jõudnud, et teda enam walitseda ei või. Wärske uudisena on Sotfi weimewakas Cesti kindakirja 4. internatsionaal.

Jseiswal ei ole kaasawaraks midagi realselt, kui wahest Iell Narwa tagant mõne rea briljante ei saada. Kuid nendel on palju peenikesti poliitilisi meeletolusid, weel rohkem ilusaid sõnu. Sest nende sõnad on nende teod.

Ja neitsid kogusid õli lampidesse, et walmis olla, kui peigmees tuleb. Ja südäösel, kui neitsid magasid, tuli peigmees...

C. Oitos.

—o—

Uus kõige lihtsam fulumaksu sissenõudmine.

Kiwilombi Ints.

Et tulewikus keegi riiki ninapidi wedada ei saaks waleteadete andmisega oma sissetuleku üle, seatakse järgmine tulumaksu sissekassseerimise wiis sisse.

Igal wabariigi kodanikul, kes raha saab, peab alati enesega kaasas olema nimeline raamat. Misugune see raamat just wälja näeb, kas nagu passiraamat, või palgaraamat, või „kollane raamat“ — see worm töötatakse hiljem wälja.

Igal wabariigi kodanikul jälle, kes raha mak-
sab, peab alati kaasas olema kotitais kõiksugu tempelmarke.

Nüüd, kui ta kellegile raha maksab, võib ta ainult 95 protsenti rahas selle isikule kätte anda, 5 protsenti eest aga tema nimelisse raamatukesesse tempelmargisid kleepima.

Näituseks, sõidad sa tuulise ilmaga linnast Kadriorgu ja küsib woorimees selle eest sada marka, siis loed sa 95 marka talle peo peale ja wiie marga eest kleebid tempelmarke tema raamatukesse,

Ostad sa würtspoes naela wõid wiiekümne-
wiie marga eest, siis laod würtspoodnikule wiis-
kümmed kaks marka kaksikümmed wiis penni
lauale ja kahe marga seitsmekümne wiie penni
eest kleebid tema raamatusse marke.

Elad sa mõne daamiga „Franzias“ üle ilusa
õõ ja küsib daam wiissada marka, siis annad
talle nelisada seitsekümmed wiis ja ühe ketraja
eest kleebid talle raamatusse tempelmarke.

Küsib arst sult wisiidi eest wiiskümmed mar-
ka, jälle annad nelikümmed seitse wiiskümmed
ja kahe ja poole eest marke raamatusse.

Maksad aga Harjuwärawa mäel kelnerile ar-
wet, siis on asi weidi keerulisem — muist on
peremehe raha, muist jootraha — siis on juba
kahekordne raamatupidamine. Tulewad margid
selle raamatule ja teisele.

Et riik niisuguse tulumaksu sisseseadmise wii-
siga palju enam raha saab kui õigus, see annab
ainult rõõmustada.

Näituseks kui sada marka ühe käest teise
kätte läheb, siis on tast kümnenda kätte jõudes
weel ainult 59 marka 87 penni järel ja riik on
saanud waheltkasu terwelt nelikümmed marka
kolmteistkümmed penni!

Sajaline ei jõua ära kuludagi, kui ta hind
juba riigikassas tagasi!

Ainuke erand, mis selles sissekasseerimise
wiisis on ja mis ta iseäranis mõnesugustes koge-
mustes wilunud ametnikkudele meeldiwaks teeb,
on see, et selle tulumaksuseaduse alla ei käi mitte
alikäemaks.

Seda paljude perekondlise õnne pärast.

—o—

Muhamedile.

(Altkäemaks — seitsmendasse taewasse
pääsemiseks).

Sa aastatuhandate une waewast
mu ette kerkid üles hiigla sambana
ning paista lased armastusetaewast,
mis märgitud su käsus seitsmega:
mu üle tõusewad waid aiad haljad
ning naised noored, himurad ja paljad...

Ei otsa näe seal armuwahuwiinal,
mis elupuu all woolab ojana;
ei iial kustu ihalegi küünal
ja liha maitsemised otsata...
Nii meilgi, muistne wägew prohwet,
su mälestuseks põletakse tänu ohwert...

J. Höbelaisk.

—o—

Kiwilombi Jntsi joonistus.

Oleks!

- „Endise teedeministri Sääki wend elab Narwas Kreenholmis.“
- „Wäga kahju, et ta ex-ministerwend teda selle aja jookšul, kui ta minister oli kordagi waatamas ei käinud.“
- „Kust ja seda tead?“
- „Noh, ta oleks ju siis ka näinud, misugune see tema alune raudtee oli.“

—o—

Wahe.

- „Aga kas uus lihti sõidab?“
- „Eila nägin, kui sõitis.“
- „No?“
- „Jah — linnas autoga.“

Studas mind ministriks tabeti.

Ed. Iroonia.

Ühel hommikul, kui ma woodist tõusin ja nina otjas istuwa kärpse furnuks löin, koputati ukse pihta.

„Sisse, sisse, olge nii lahked!“

Uksele ilmus peenikene isand näpitsprillides ja portfelliga.

„Wabandage, et ma nii wara...“ sõnas ta waadates ringi.

„Wabandage, et ma nii hilja...“ kogelesin, häbenedes oma hilist ülestõusu. „Olge head, ehk wõtate istet!“

Isand istus, pani portfelli põlwele, seadis ninal prillid ja algas kohmetanult:

„Mh... waadake... Ma tulin weidikese asja pärast... Ma olen nimelt wolitatud uut ministeeriumi kokku seadma, ehk olete kuulnud... Autoga sõitsin...“

„Wäga austaw,“ sõnasin, waadeldes teda kaastundmuslega. „Millega tohin teid...?“

„Ah — ja... Mis siin pikka arutada... Mul oli teile üks wäike ettepanek... Te olete wist korra koolis käinud?... Ja ajalehes olete ka kirjutanud?... Wabandage, kas te mitte herra Iroonia ei ole?... Mul oli teile üks ettepanek... Kas te ei tahaks ministriks hakata?“

„Mh-i-na? Ministriks?“

Ehmataisin ja tundsin külmawärina üle selja weerawat.

„Ja muidugi, Teie kui selleks wäga kohane mees... Ehk hakaksite sifeministriks?“

„Sifeministriks?... Taewas, taewas, mispärast sarnane nühlas! Mis ma kurja olen teinud?“

„Mh... Waadake... Isamaa on hädaohus, me peame ennast ohwerdama riiklistele huwidele... Mh — ja...“

„Ei — ei... Taewa pärast, mina olen wilets inimene, täiesti nõrga närwidega, ilma karakterita, ilma energiata...“

„See ei tähenda midagi, seda parem! Siis wõiks teid panna koguni wäsiministriks...“

„Aga mul ei ole ju haridust, ma ei ole rohkem reisinud oma eluajal, kui korra Tartu...“

„Hoo! Tartus olete käinud? Siis paneme teid tingimata haridusministriks!“

„Aga ma ei oska ju õieti lugedagi, tõendan teile, et ma isegi ajalehte suure wäewaga weerin...“

„See on ju täiesti hea! Brawissimo! Te olete ju siis loodud haridusministriks! Kas teate, kui kahjulik on nüüdse ajal ajalehtede lugemine! Wäga hea, kui te neid ei loe, seda rohkem wõite hariduslial ära teha!.. Ajalehtedes on palju poliitikat ja see wõiks muidu halwawalt hariduslise tegewuse peale mõjuda.“

Hirmuhigi kerkis mulle otsaette, tundes, et selle mehe käest pääsemist pole.

„Ei — ei — ei — ei ja ei! Saate aru, ma ei hakka ministriks! Ei hakka!“

„Armas kaaskodanik! Isamaa on hädaohus, ta ootab oma truidekt poegadest ohwrit!..“

„Ei — ei — ei ja ei!“

„See on teie lõpulik otsus?... Isamaa on hädaohus... Sirutage oma käsi, kaaswõitleja!“

„Ei — ei — ei ja ei!“

„Te siis ikka tõesti...? See on teie täiesti lõpulik otsus?“

„Ja.“

„Mh... kahju... Isamaa on...“

„Tean, tean, aitab juba. Ma ei anna iialgi oma lubadust!“

Mees toolil pühkis higi otsaesiselt ja tõstis portfelli ühelt põlwest teisele.

„Armas kaaskodanik ja kaaswõitleja! Meie aja loo leheküljed on weel tühjad, nad ootawad suurelt meestelt suuri tegusid! Meie tyruplatšid on alles lagedad, seal on paika paljudele aksamastele...“

„Minu ainus sõna on: ei!“

„Hm... hm... Aga isamaa on ju...“

„Kuulete: ei!“

Mees jõudis wiimaks otsusele, et minuga tõesti midagi pole peale hakata. Ta tõusis ohates toolit üles ja wõttis portfelli kaenla.

„Ehk mõlete siiski järele...“

„Ja muidugi, muidugi,“ hüüdsin ma rõõmsalt, nähes, et ta wiimaks läheb.

Ta lahkus.

Onnistasin taewast ja maad, et ma suurest hädaohust pääsenud. Aga maja ees tuututas kurwalt auto ja kostis eemale kaduw mürin.

*

Jõudis õhtu.

Kawatseisin pugeda süngi.

Koputati.

„Sisse.“

Läweli ilmus pikk kohmetu mees portfelliga.

„Wabandage, et ma nii hilja...“ sõnas ta, waadates ringi.

„Olge head, ehk wõtate istet!“

Isand istus.

„Mh, mul oli teile üks wäike ettepanek... Mind wolitati täna uut ministeeriumi kokku seadma... Mu eelkäija ei saanud sellega hakkama...“

Ja kordus seesama, mis hommikul.

Üllesin kategoorilisemalt ära.

*

Jõudis järgmine hommik.

Koputati.

„Sisse!“

Taewas halasta! Jälle üks portfelliga!

„...Mind wolitati õösel uut ministeeriumi kokku seadma...“

Põrgu wõtku! Susi söögu!..

„Kas te ei hakkaks ministriks?... Isamaa on hädaohus...“

„Ei — ei — ei ja ei! Tuhhat korda ei!“

*

Lõuna.

Sõin parajasti.

Koputati.

„Sisse!“

— Kurat! Põrgu! Taewas! — Jälle portfelliga!

Ohtu.
Koputati.
Jälle, jälle...!

Hommik.
Wärske ajaleht.
— Taewale tänul! Uus ministeerium on koos!
Maksin selle rõõmustawa sündmuse puhul ma-
japerele kolme kuu üüri ette ja kutsusin enese
juure lõunasõögile kõik oma tuttawad.

—o—

Supelsaksad Kuresaares.

Charles.

I.

Neid oli kaks poissi — Juks ja Ats — ja nende elusiht seisis ainult koerustükkide tegemises. Muidugi olid nad oma wiguritest väga waimustatud, kuigi nende wigurid olid väga waimuwaesed.

Kui üks halb luuletaja taob salmikuid, siis on ta sellest waimustatud enam kui genius omist geniaalseist poesidest. Kui halb kingsepp rikub saapad ära, siiski on ta omas mõttes enese töö üle waimustatud. Muidugi, teda ei waimusta see, et ta rikkus saapad ära, waid see, et ta tegi hästi omas mõttes, kuigi see „hästi tegemine“ seisis — ärarikkumises.

Kui juba täisealised on waimustatud omist pahedest, siis ei maksa rääkidagi lastest.

Kui Juks tahtis teha Atsist „pimeda siku“, siis wiskas ta talle liiwa silmi, karates ise waimustatult mustade kätega silmi õõruwa Atsi ümber kui punanahkne indiaan, kel lootus saada surmawalt haawatud „walgenäo“ skalpi. Kui Ats tahtis salakesi „tätowerida“ Juksi, siis tegi ta saapaharja otsa findiseks, tõmbas harjased põid-
laga tagasi ja pritsis, parajal silmapilgul, kui Juks kõrwale waatas, näppe walla lastes wenna näo mustatähniliseks, nimetades seda „latsutaja mao kõhualuseks“.

Kuid sageli tegid nad ka niisuguseid karutükke, kus ei esinenud üksnes nemad tegelastena ja mis oma naljakusega üle löi mõnegi täiealise tõntsi wiguri. Sarnased naljakused sündisid aga harwa.

Noh, üks ema anna ka harwa lastele ihal-
tatud kooki ja moosi.

II.

Suwe alul sõitis Kalle abielupaar Kuresaare suwitama, wõttes ühes Juksi ja Atsi. Wanemad käisid iga päew korralikult suplemas, mitte linna wannidemajas, waid linnast eemal merekaldal, kus lähedam.

Et emaga tuttawad naisterahwad seltsisid, siis suples isa üksinda, eemal naistest, jättes poi-

Patriootid.

„Lätlastele waja selle Walga pärast sõda kuulutada! Aga meie mehed on arad...“

„Sõda jah! Nüüd on paras aeg — mina saan ka kroonuteenistusest wabaks.“

sid riiete juure wahiks. Sageli lippas üks poisest ema juure; see sündis siis, kui ema tahtis neid puhtaks pesta päewasest porist ja tolmust, millega poisid meistrid olid end sisse wõjdma.

Kuid poisid ei jätnud omi koerustükke ka siin. Nad wahetasid sel ajal, kui isa ja ema wees, kumbagi riided ära, nii et ema, tulles weest wälja, hakkas jalga tõmbama isa aluspüksa, kuna isa imetles, mis on, et tema särk pitsidega ja käikseta.

Kui aga poisid kord isa riided hoopis ära peitsid, jättes kaldale ainult ema pitsi-tanu, ei olnud nende naerul piiri, nähes isa kaldal ahastuslikult käsi liigutamas, lehwitades ema tanu. Muidugi, poisid wiisid isale riided üksnes siis kätte, kui see neile ausõna andis, et ei karista.

Nii paistis poistele ahwatlewana meeleepildis-
tusena juba üksnes mõttekujutus:

Ema kõnnib supelusaigast koju, kuna tal peas isa nokkmüts, jalas — püksid, seljas — pinsak, huulil — tossaw pabeross; isa aga astub koju poole — undruk ümber, lilledega ehitud ema suwikübar peas, wihmawari käes.

Ja nii nad lähewad kõrwuti, aga kui vastu tuleb isand Poriloik, tõstab isa edwistawalt und-
ruku üles ja selle alt paistawad wälja pikad, üle põlwele ulatawad sukad ning aluspükste pitsid.

Kuresaare neiud saadawad aga emale, kes nina all keerab nägemata wurrusid — õhumususi.

Kõige lihtsam sõit valitsuse asjus kabineti kokkusaamiseks.

Kõige lihtsam toitmisewiis — Kuke liibled.

III.

Ühel päewal, kui emand Kalle parajasti weest wälja astus, jooksis Juks ta juure ja ütles:

„Isa mängib.“

„Mine ikka! Mis ta mängib, ega ta Taps ole!“

„Mängib jah,“ tõendas Juks.

„Mida siis? Wesikannelt?“

„Isa mängib papat.“

„Mis sa lorad, poiss! Mismoodi ta seda papad mängib?“ küsis ema ja mõtles: egas ta laineid ikkagi ei kallista ja suudle!“

„Isa mängib papat, nagu sinuga ... wuudis...“

„So! Tagahullemaks lähed! Kas mõne kalda-kiwiga wõi?“

„Ei ... uue mammaga.“

Emand Kalle läks näost üleni punaseks ja haaras wärisewail sõrmil riiete järele. Waewaga sai ta hüüda:

„Uue mammaga! Missuguse mammaga?“

„Noore, ilusa mammaga ... magawad liiwal ... mängiwad papat-mammat,“ oli tõsine wastus.

Ema pani enese imekiiresti riidesse, kuigi otsis aluskuuest warukaid, aga käed pistis aluspükste säärtesse.

Olles riides, ruttas mehe poole, kus nägi ime-
list pilti:

Käldal lamas naisterahwas supelsärgis, jalge kohal walge lina, üle pea hiiglakübar. Tema kõrwal aga lamas isand Kalle, uinus, nagu peale rasket tööd ja waewa.

Emand Kalle arwas, et kaotab mõistuse.

Siis aga kargas mehe peale.

„Abielurikkuja!“ karjus emand, tõstes rusikaid ja haarates mehe habemest kinni.

Mõned sammud eemal seisis üliõubus meeleolus poisid Juks ja Ats, suud ja silmad pärani.

Nad wist tahtsid edaspidist kahekõnet kuulata mitte ainult kõrwadega, waid ka — suudega ja silmadega?

IV.

Minut hiljem hüüdis isand Kalle, uniseid silmi lahti õrudes:

„Lase mind! Mis sa tahad mu juustetutist? Aitab sellestki, et pool habet ära kiskusid!“

Emand aga karjus, rebides mehe juukseid: „Waata sa, waata sa, silmakirjateener! Wõi ma ei lase teda uinuda! Oota aga, oota...“

Emand sasis uuesti mehe habemest kinni:

„Ma sulle näitan! Ma sulle näitan! Petis nüisugune! Walelik nüisugune...“

„Mis on? Jäta juba... Ma ei mõista...“

Iihtsamad.

Gori joonistused.

Kõige iihtsam tshekipiirituse jaba hotellipuhwetis.

Kõige iihtsam kostüüm — kui läbi kuulub, jõuab auga uue osta.

„Ah, mind sa ei mõista, aga tüdruku kõrval magada mõistad! Häbi, häbi, häbi! Ise wana mees, laste isa, aga peab armukesi päise päewa ajal...“

„Arm ... tüdr ...“

„Ah sa osatad veel! Sa narrid veel! Ma...“

„Ma ei mõista, mis armukesest sa jahwatad?“

Nüüd haaras emand Kalle mehe kõrvast kinni ja pööras ta näo liiwal unelewa neiu poole.

„Kas nüüd mõistad, silmakirjateener?! Kas nüüd veel salgad?“

Mees tegi imetlewa näo, kehtas õlgu ja õõrus otsaesist.

Naine aga kumardas ta kohale ja sahistas:

„Abielurikkuja!!!“

Ja kordas veel:

„A—bi—e—lu—rik—ku—ja!!!“

Haaras siis mehe saapa ja lõi talle otsaette paarkümmend lõpupunkti.

V.

Isand Kalle istus lambawaikuse ja sõnakuulelikkusega, kuulates naise noomituskõnet.

Naine lõpetas:

„Nüüd on mul teada kõik su häbiteod! Nüüd ei lase ma end enam petta, — ei iial, ei iial! Nüüd annan lahutusprotsessi jalamaid kohtusse.“

Kas mina wõi see!.. Hei, kuule sa, seal, unimüts! Arka üles, et ma wõiks näha, kel oli häbematus ja julgust mind petta päisel päewal mu mehega! Näita nägu, et ma teaksin, kes oleks mu mehe jultunud wõrgutaja!“

Emand Kalle wihahoog pöördus nüüd mehe pealt mehe armukesse peale, kes tegi end rahulikult edasi magama, nagu ei oleks tema asi, kas on mõnda emand Kalle kõnet olemas. See ärritas emandat.

„Hei, unimüts!“ hüüdis ta, wihaselt wõistlejale lähenedes. „Arka, wõi kriibin ma su silmad peast, et sul kogu eluajaks kaob mõte teiste mehi wahtida! Näita siia oma häbemata nägu, mida kübara taga warjad, sa kogu maailma lita!“

Kuid wõistleja ei liigutanud sõrmegi enda tutwustamiseks.

Nüüd sasis emand mehe armukesse kübarast kinni, andes talle ühtlasi jalaga istme kohta tubli hoobi. Samal silmapilgul aga laskis kübara langeda, keeletuna ilmsikstulewast nähtusest.

Liival lamas peata naisterahwa supelsärk, mis täis topitud liiwa, nii et moodustas naisterahwa keha, kuna jalgu, mida olemas ei olnud, kattis lina, nagu oli kübar katnud olemata peadki.

Järgmisel silmapilgul langes emand mehe kae-
ra, silmis — õnnepisarad.

Hiljem aga, kui ilmsiks tuli, et Juks ja Ats uue mamma walmis meisterdanud, lüües seks ots-tarbekes üle kellegi suplewa Kuresaare neuu riided, sasis isa poissa tublisti juustest ja kõrwest.

Isand Kalle ei olnud wihane, et poisid koerustükki tegid, waid oli wihane, et poisid tegid sarnase oskamata koerustüki, mille läbi ta ainus lootus kurjast wanamoorist lahti saada, metsa läks.

Kuid inimese tahtmine ei ole saatuse tahtmine.

—o—

Sentimentaalse wärssi.

1.

Om lihu=
nigu aknel roosa põrsa ihu
ja wiue sinna paistet jala,
ku paku-tala.

Om lihu=
nigu tütreel roosa põrsa ihu
ja emä-eliwandi pakku jala,
ku tala.

Oh, lihu=
nig, mul anna roosa põrsa ihu
ja nagele wärskit siisik-
sid.

Oh, lihu=
nigu tüdär, anna roosa põrsa ihu
ja rinna wärskit siisik-
sid.

H. A.

2.

Hei, wiinur, kaits pudelit paiast ja soru!
Eas moosekant wirutep kaieft üits joru!
Hei, wiinur, ju õlu om apu, ku kile
ja moosekant tahap sul tappa: suu wile.
Kas mäletet, wiinur, kui märtsi ma tinnusi?
ku kaie mu kõrwan es närtsi. Suud timbji
nüüd, tõise ku wiskawe wattu ja kaie?
ei pelga na nende man pattu. Ma saie
kõrd elun ka sedä kik kaia ja sulle.
Nüüd, wiinur, siug' juttu taas aia, — ja'i kulle.

H. A.

—o—

Kunsti mõju.

„Teie maal, see „Elu rääd“
tõi mull' silmi pisarad.“
„Tõeste, teid nii waimustas?
Hinge põhja saawutas!..“

„Ei. Mind wähe walesti
teie praegu mõistsite.
Teener, kui ta pilti, tõi,
kogema' mull' näkku löi...“

Eugen Wenski järele.

—o—

Wulgi pafs.

Hans von Käk.

Wanal heal ajal, külmal talwe õhtul tulid Pikašilla kõrtsi kaks wanapoolt meest, kibras näod ees ja kõrwkübarad peas. Suur kõrts oli tubakawingu ja lärmitsejaid inimesi täis: need olid enamasti Tartust tulnud mulgid. Uued sisetusejad olid kaks peremeest: Laane Tiidu ja Kasji Tiidu. Mõlemad olid ühte moodi, wäiksed nässis mehed. Laane Tiidu ees kõndisid tema ilmatu suured wene saapad, mille järeled kõrtsus jalakanna peale maha wajunud, Tiidu ronis ise oma saabastele järele ja waatas heatahtlilselt nende nukkide peale. Kasji Tiidul olid aga ilusad wiitsaapad jalas ja wana astus nendega wäga ettewaatlikult, jalgu naljakalt kõrgele tõstes, nagu kaks märja pöranda peal.

Tiidud koputasid piitsawarrega lume kajakate pealt maha ja istusid laua juurde.
„Ei tää, ka' õlut kah wõtame?“ küsis Laane Tiidu.

— No, wõtame iki... — arwas Kasji Tiidu.

„Ka' üits wõi kaits?“

— Wõtame iki üits pudel... —

Laane Tiidu pani aeglaselt piibu põlema, tõusis üles, läks leti juurde, kuhu tema saapaninad ammu enne peremeest jõudsid, ja ütles:

„Antke üits puttelt õlut...“

Paks, musta näoga kõrtsmik wõttis korwist pudeli ja lükkas selle hooletumalt leti ääre peale.

„Kui palju pafs?“

— 7 kopikut. —

„Kas... kuuega ei saa?...“

— Ei saa. —

Tiidu mõttes natuke aega järele ja hakkas raha otsima. Tema oli Tartus sea ära müünud ja 40 rubla saanud. Nelikümmeend rubla! See oli wanast talumehese suur raha! Ja talumees hoidis ka seda raha, kui oma hinge. Tiidu tegi kasuka nõõbid lahti, ajas pealmised püksid poolelti maha, leidis sealt seitse wäskkopikat ja andis need aeglaselt kõrtsmiku kätte; kes nad hooletuli läbi letilaua praod kasti wiskas. Tiidu tõmbas püksid jalga, wõttis pudeli ja klaasid ja wenis tagasi laua juurde. Nad istusid, jõid ja suitsetasid. Wiimaks märkas Laane Tiidu akna juures istuwat kõrgi näoga meest:

„Näe, mede wallawaneb kah siin!“

— Kun ta om? —

„Sääle, akna man ijt.“

— Jah, jah... Ets-kae! Ei tää, kun ta käis...

„Kun ta jis käis! Tema om nüüd uske, et redä jälle wallawanembas waliti ja sõit ümmer ja näitäs ennast...“

— Ja... see om üits kõrge waimuge miis. Aga talu läits kongrossi: ei mõista pidäde. Mis-perast tedä jälle wallawanembes waliti? —

„Noh, temä ost jo meile Rilli kõrtsin pool waati pairist... Wolimehe jõe wä terwe üü... Kudas sa siis walimete jätab?...“

— See'p see om, — ütles Kasji Tiidu, tuhka piibu seest wälja raputades:

— Aga, õiguse pärast peaks küll sia wallawanemb olema... sia, oled meil kige targemp ja rikkamp miis... —

„Jeah!.. Cas' Siiwaku Ants olla pääle... temä wa' auakne miis. Miule kõneldi küll, aga mia ei saa aiga ja sõrm om mul kah rikki lännu: ei saa papertele nime alla tetä...“

— Mis su sõrmel siis wiga om? —

„Mia nikasti selle sõrme ärä,“ ütles Laane Tiidu, oma piitsawarest jämedamat, sõnelist sõrme üles tõstes: „Ätekõrra lätsi üüse tarre taari tooma. Punn oli aamile kõwasti ette külmetanu, käänsi, käänsi... äkki karas, kurat, iist ärä ja latte maha! Mine otsti teda nüüd pimesi! Seni, kui ma punni otsti, pisti selle j... aga taari juusk palju maha! Mul om ää taqr! Nõnda mõllasi ulk aiga, wiimati sai punni kätte, taas sõrme aami-august wällä tõmmate — ei saa. Wiimati kakasi kõwaste, sõrm nagu raksat ja tuli wällä... aga taari juusk jälle palju maha!.. Sest saadik ei saa ma sõrme enämp liigute.“

— Kas sa Tartun tohtre man käisid? —

„Käisid küll... Waades sõrme ja ütlet, et komp-ressi ollewet waja pääle panna, ja selle waatemise eest wõtt wiiskümmend kopikut! Küll on kalli, na tohtre!...“

— Kas sa sedä rohtu wõtid, mis tohter õpet? —

„Ei... es ole jlast wäikest pudest, poofetoobili-sega es tahä aptiikresse minnä: kaldas palju sisse ja wõtt kallist...“

Nii rääkisid ja harutasid meie Tiidud peel mõne aja, aga kõik rahwas kõrtsis sattus ärewusse ja hakkas naerma, kui uksest üks uus mees sisse tuli: see oli Kärsna kuulus naljahammas, muna-kaupleja Pulk, kes kõrtsides alati rahwast lõbus-tas, naljakaid salme improviseeris ja neid wiuli saatel ette kandis. Wiulikis oli tal kaks puupulka. Iga sõnaga tabas ta oma tuttawaid naljakaid ehk nõrke külgi ja sünnitas rahwa seas ühekorraga naeru ja tuska.

— O-o! Tere, Pulk! Tule, istu ja wõta laas õlut! — kõlas igalt poolt munakauplejale was-tu, kes onad munakorwid ukse juurde maha pani ja tõsiselt Tiidude juurde lauda istus. Räägiti ja lärmitseidi kaua ja oodati, milla Pulk laulma hak-kab: Wiimaks küsis Kaspi Tiidu:

„Mis sul om, wa Pulgake, et sa nõnda nukker oled?“

— Mis mul om — wastas Pulk: — Näe, teie walisite omale uue wallawanempe ja et wa-nemate patud laste kätte nuheldakse, siis oli mul Tartun õnnetus... —

„Mis õnnetus?“ — küsisid kõik osawõtlikult ja waatasid prillidega wallawanema peäle, kelle patukesed mõnedele teada olid.

— Mis õnnetus mul oli? See õnnetus, et ma mu hoolest ja kasukast ilma jäi. Ma seisi wagunin oma suure munakorwi kõrwal, rong wiis, kui hull Elwast Tartu poole... Äkki, ei tää, ka' tee pääl midagi wiga oli, rong jääb — prauh — seis-ma ja mina latte tagurpidi munakorwi sisse par-

plärts! Ja, ja! teil om ää naarda küll, aga korwin oli ikki oma 200 muna ja uus kasuk om tagast puha kollane... —

„Ära pahanda,“ ütles Kaspi Tiidu taja: „Tule, ma ostan sulle nagla wiinä, siis sa laulad meile kah midagi.“

Igalt poolt pakuti Pulgale õlut ja wiina, kes ka ühtegi klaasi tagasi ei lükkanud ja pakkuja terwiseks jõi: „Profitt!“

Warsti hakkas ta ühte ja teist oma sõnadega näpistama. Kõik kogusid kõrtsis ennaft tema üm-ber ja palusid Pulka laulda. Wallawanem istus üksi, wahtis kurjalt ja ei wõtnud ei kõneft ega laulust osa. Wiimaks tõusis Pulk üles, wõttis oma „wiuli“, timmis teda kaua, pulkade käginat ja häält naljakalt järele aimates, ja hakkas laulma:

„Mulle ütlet näine Leenu,
sia änd om ärä keenu.
Kui sa tahad liha talwe,
siis tee ärä sõõgi palwe.
Mina aga ütli: „Kuule Leenu,
miu änd ei ole keenu,
temä liiguteb ja rõhub,
rõowatüki ärä lõhub.
Mine, Leenu, joofe, Iakka,
too mul tareft soolawakka,
mage om supp, kui kõstre jutus.
Mis see palwe mulle putus.“

Eila mede naabri mära
warastati Tartun ära.
Waras kõrtsin prilla Iakup,
Juhan Tartun juusit kakup.“

Mehed naersid nii, et kõrtsi kõlas ja waata-sid nurka, kus tuntud warastatud hobuste wasiu-wõtja istus ja ühe wõõra mehiga juu ajas. Et aga hobuste „wastuwõtija“ rikas peremees ja kawal oli, ei julgenud keegi teda awalikult puudutada. Pulk aga teda ei kartnud, pilgutatas Laane Tiidu- silma ja laulis:

„Wallawanemp om meil ää,
juur om temä kapstapää.
Kui ta kõrtsin wiina napsas,
sis ei lää tgl apuks kapsas!“

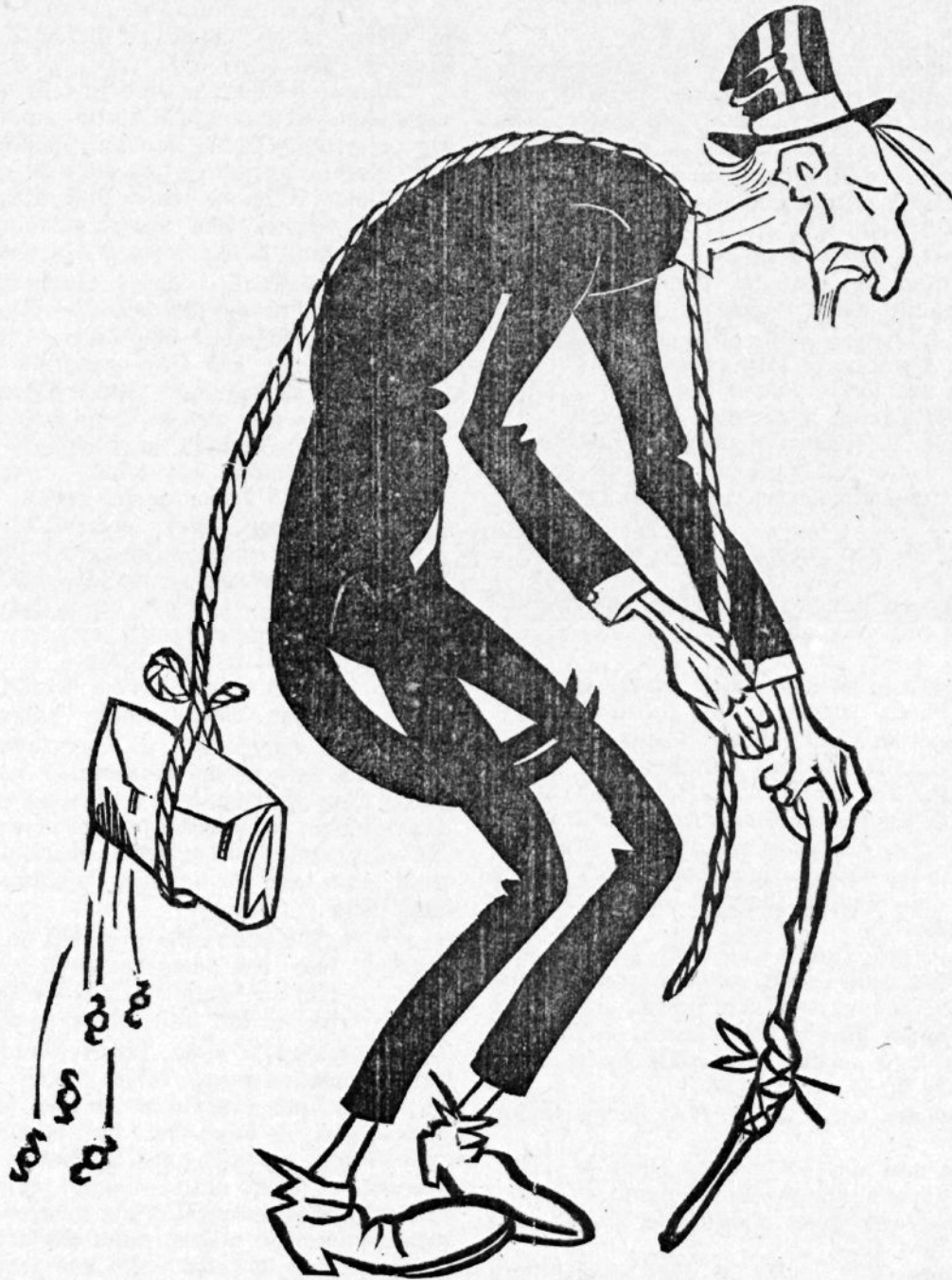
— Kudas sa tohid, lurjus sedawiiši laulda? — käratas wallawanem, rahwast läbi tükkides: — Sa tead, et ma walla ametnik olen ja, kui sa oma juud ei pea, — lasen sind kinni panna! —

Mehed hakkasid wallawanemat waigistama, usutasid, et Pulk alati niisugust nalja teeb, mille üle mõistlikul inimesel wihastada ei maksa, aga mõned rikkamad mehed, nagu mõisarentnik, kiriku „wõõlmõlder“ ja teised, olid end tema ümber ko-gunud ja äsitasid wallawanemat taga. Õnnetumäl kombel hakkas Pulk järgmist salmi laulma:

„Tarwastun om kirik ilus
halja pärnapuude wilus.
Jürmann ere abemega
wahib altari äia taga.
Sealt ta sääjab mehi ritta,
nagu lapsed.....“

... J. Tõnisson, kes „Tallinna Teataja“ teatel alles hiljuti „wõimalikult pea walitsemisekoormast lahti tahtis saada“ ja sel otstarbel kellegi erapooletu juures käis „pinda sondeerimas“. (Vaata „T. Teataja“ nr. 156).

• Gori joonistus.

Kriisi lahendamine.

Tõnisson: „Ma tahan võimalikult pea walitsemisekoormast lahti saada ja sellepärast... hakkam ma jälle peaministriks.“

Weldweebel: Kas teie, Laks, olete poisimees või naisemees?

Sõdurite keskel.

Artillerist: Ei mitte: hobusemees.

—T.K.

See oli juba liig! „Kiriku partei“ ja wallawanem ei kannatanud enam wälja:

„Kuule, mees!“ ütles wallawanem: „Oma ametikohuste nimel ei wõi ma sallida, et sina awalikus kohas usuõpetajat ja wallaametnikka laimad. Ma pean sind wastutusele wõtma. Näita oma pass ette!“

— Jäta järgi, mis sa narrid! — ütles Pulk — Joome laas õlut kokku ja lepime ära... Mina tee nalja ja oleme sinuga wana sõbra mehe... —

„Lora kinni! Näita pass siia!“

— A—a—a! Sina oled peris wihtane? Kas sa mäletad, kudas meie wa' Seakalla Jaagu puiman jõime? —

— Hää küll, wallawanem, ma näita sulle pass, aga pane enne prilli pähä. —

Pulk läks ettetuppa, laskis seal nõõbid lahti ja tuli tagasi. Inimesed seisid tõsiselt kõrtsis ringi, wallawanem prillidega keskpaigas, raha kaelas. Asti oli tõsine. Pulk jäi wallawanema ette seisma ja küsis:

— Kas sa lugeda ka oskat? —

„Oskan küll!“

— No, ene siis!

Pulk pööras äkitselt wallawanemase selja, küürutas ennast ettepoole ja laskis jalakatted poolele maha, näidates paljast seda kehajagu, mille tarwis toolid tehtud...

R. Baumanni joonistus.

Toiduhinnad tulewal talwel.

„Küll see Rokkeweller on ikka's rikas mees! Kui tema õige siia turule tuleks, ostaks ikka kolme kümme muna korraga!..“

„Noh, mis siis?“

— Sina oled siis rohkem purjus, kui mina, tulid mulle õllelaasiga manu, ütled: „Tere räbi!“ ja andsid mulle suud. —

„Hea küll, no, mis sellest?“

— Sellest ei ole midägi, aga ööse, pulman, kui sa purjun oled, magasi ma su naise kõrwan! —

„Kudas sa kurat, tohid seda lori ajada!“

— Sina ei usu, küüsi Laane Tiidu käest, tema nägi: meie magasime — kik pulma rahwas, mahhan õlge pääl, mina oli sinu naise kõrwan ja paljalt sein oli meil wahel. —

Ümberringi näerjid mehed ja wallawanem ei tahtnud oma jonnit jätta:

„Lori kinni, sina karmantsik! Pass näita wälja, ehk ma kutsun uräätniku.“

Kõrtsis mürijes hirmus naer.

Pulk kahmas kasuka selga, haaras muna-kõrwid, kargas kõrtsist wälja ja kihutas minema. Naerul ja müral ei olnud otsa ega äärt. Ka wallawanemat ei pannud enam keegi tähele, kes kõrtsis tasakesi ära kadus. Kawa istusid weel mehed kõrtsis, meie tuttawate Tiidude juure: kes Pulka tundsid ja tema wägitudikke jutustasid. Alles hommikupoole ööd sõitsid mehed minema, tõstsid kasuka kraed üles... Walge lumi kohises, kui siid saani jalastel ja kaugil mustasid kuusemetsad ja kõrgel, selges taewas põlesid tähjed, nagu kohtuametniku westinõõbid.

Päewasündmuste menüü.

KiviLombi Ints.

Noh, jumal tänu! Lõpuga veel seekord kriisi peeti ja Tõnisson sai kokku kabineti. See Tõnissoni kabinet nüüd sellest kange on, et temas on veel kindral Tõnisson. Te näha saite, mis teeb ükski Tõnisson, võib aimata, kui koguni kaks on.

*

Tööerakonnal otja ette langend tukk, eks õrrelt aetud ka ju nende kuulus Kukk. Ja mine tea, mis mõttega ka „Waba Maa“ siis trükkis Warest väikse tähega...

*

Sots oma! otja ette põletanud weidra märgi ja kõnnib kikiwarbil walitsuse järgi. Eht noobel kawaler ju ta, kuid rikut loowa wärgiga.

*

„Töö ja Wõitlus“ pandud kinni, a'anud sügelisewinni. Sotsidel nüüd päewad head, Kruus ei lenda wastu pead.

*

Elukibedus see annab tunda oma malka. Töölised need leidnud abinõu ja nõudwad juure palka.

Tagajärg, et nende nõude täitel üle õõ kallimaks ka läheb kohe iaa töö. Ja kas talumees ei peaks oma hinde tõstma, kui ta limast kaupa kallimalt peab ostma? Kui tal aga peale panete wast mõne sunni, tema mees ei kahkfe mitte tunni: jätab teile suurema veel näljahäbi — tema hädakorral omaga saab läbi; Iim kui rattamäärde kalliks käärib, ta ei ostagi, waid wõiga wankert määriõ... Palke tõusul „pappert“ enam tehtaks. Kui see „pappergi“ siis oma kulu kohtaks! Juba tema tegemine palju kallimaks meil läab, kui see hind, mis trükkist ilmudes tal peale jääb... Streikidest on wabrikantel kasu näha — pole tooresaineid, 'i saagi miskit teha... Kuid kui soow on Eestimaaga Wenemaale jõuda, siis on paras aeg nüüd streikida ja nõuda.

*

Rahwaerakonna walitsus see tegi targasti, et ta määras riigikohtu prokurööriks Hellati. Seal, kui punastega kokku puutub see, heidab warju oma erakommale.

*

Räägitakse: seni, kuni... Kirjutakse: senni, kunni... Aeg wist see ei ole kaugel, kirjameeste käsulaudel inimene alla anna, kirjuta: „Jommalla Janna“.

—○—

Tooremad teated.

Wiimases Helsingi rootsikeelses „Hufvudstadsbladeti“ olla uus sensatsioon agenturi teade Eestist:

„Uus ministerium on koos tsaariaegsete waadetega meestest. Punased andsid peaministrile talt ärarebitud sabakuue teise sabasiilu tagasi. Wabrikud seisawad ja tehtakse elukorteriteks ümber. Warsti aetakse ka raudteed püsti. Kõik spekulantid põgenewad üle piiri, müüwad seal konderbandi maha ja tulewad siis iseseiswate optantidena tagasi. Ei ole nende jaoks ei komisjoni, ei karantiini. Wäliswaluuta puudus on suur ja selle aset täidawad alles neil päewil wäljalastud ületrükitud postmargid. Kohtute juurde on asutatud ohranka liikmetest tunnistajate instituut. Schnelli tiigis ja Härjapea jões on kalapüük ära keelatud. Endiseid konkawunisi tarwitakse jooanud wabariigi kodanikude koduwedamiseks.“

Rootsi oma lehtede teated olla veel hullemad. Midagi wõimatumat. Näituseks olla uus peaminister Willem II, sõjaminister Stössel j. n. e. Waat' wiimati kirjutawad veel, et Nero ja Napoleon!

*

Raudteelaste warustus heeringad olla kursis tõusnud. Hoidku jumal, et nad hapuks ei lähe, pantaks veel hinda juurde!

*

Walitsus kawatseda uut suhkru aseainet sisse wedada, mis hoopis kihwita olla ja terwise peafe mitte nii pahasti ei mõjuda, kui sahariin. Uus aseaine toodawat Wenemaalt piirituse ja kartulate eest — neid meil on — ja lastawat kohe päris wabamüügile. See uus suhkru aseaine olla mängukaartid.

*

„Kunni nõudmiseni“ antakse postil kirju wälja ainult täiskaswanutele. Ette näidata tulewad pass ja arstitunnistus suguhaiguste arstilt.

*

Narwa Kreenholmi wangimajas olla ihunuhtlus üles leitud. Esialgsed katsed õnnestanud hästi. Loota on, et riik ülesleiduse ära ostab.

*

Wana-Pärnu elanikud olla hirmul. Karta, et neil ka kalapüüdmine ära keelatakse.

*

Wiljandis lõpetas kunstiteater oma wabaõhu etendused. Nüüd mängitakse veel Kantsi mägedes ainult wabaõhu miniatüüre. Mitmed näitlejannad kawatseda juba talweks Tallinna „Wiru wäerinna“ teatri sõita. Näitlejad jääda asjaarmastajatena koha peale edasi.

*

Kohila jaamaülemal käia wiinawaim peal. Wahel jääda päris targast peast jooibuks.

*

Muist nalja saate ETA agenturi sõnumitest.

—○—

Wiinatshekid.

Tillukesed dialoogid.

Charles.

Jaak ja Peet.

Jaak: „Tõega, sa oled tubli mees, Peet. Siia maale ei teadnud seia, aga nüüd...“

Peet: „Mis nüüd?“

Jaak: „Nüüd tean. Sa oled üks paganama helde mees, üks kuldawäärt mees. Ainult ma ei mõista, kuidas sa oma helduse juures veel nii jõukaks oled saanud. See on otse kuulmata. Igale wallawaesele, keda aga kirikus uktsel näed, surud pihku terve püksinööbi. Mõtle, mis nüüd üks nööp maksab! Terwe waranduse! Kui sa aasta kohta käid 52 korda kirikus ja 52 nööpi ära annad, jään lõpuks uskuma, et su heldus sinult wiimase wara riisub.“

Peet: „Hm ... ma ei mõista sind, Jaak?..“

Jaak: „Ja siis, Peet, kas see ei olnud suuremeelne tegu, kui Sauna-Reeti oma aiast tabasid? Ma ei mäleta õieti, mis sa talle andsid?“

Peet: „Andsin talle wemblaga mõned korrad wastu koibi. Lõpuks wirufasin wiha talle järele, tabades teda pähe, et kolm päewa lamas maas kui ront.“

Jaak: „Missugune headus, heldus, lahkus! Otse kuulmata asi! Mõtle, Peet, mis nüüd roigas maksab? Niisugust pillamist ei luba nüüdsel ajal omale keegi. Kohe näha, et oled kõige heldem mees üle Eestimaa. Kui sa, näituseks, wiiekümnele inimesele järele wirutad 50 roigast ja iga roigas maksab 40 marka, siis teeb see wälja ... teeb see wälja 2000 marka... Too, ma suudlen sind, heldemeelne inimene!“

Peet: „Jäta n'd, Jaak, jäta n'd...“

Jaak: „Ei wõi jätta sind kiitmata. Su tegu wiis kisub otse pisarad silmi — nii liigutab südant... Noh, usun, et kui sa teiste wastu nii suuremeelne oled, et ega sa siis ka mind unusta... Annetad, ilma et ma pruugiksiki päluda...“

Peet: „Mida?“

Jaak: „Wiinatshekki.“

Peet: „Wiinatshekki sulle, Jaak, oled hull wõi?“

Jaak: „Ei ole hull. Sa oled ju nii helde.“

Peet: „Ennem kisu mu süda rinnust, keel suust, silm peast, kui sulle wiinatsheki annan. Jumalaga!“

Jaak: „Oled aga mees, hehh! Mis ma su südamega teen? su silmaga? su keelega? Wis-kan sigadele sõödaks, mis? Kas?.. Ah jumalaga jätad! Kätt pakud! Kas sa wastu wahtimist ei taha — äraneetud ihnuskoil!“

Miina ja Tõnu.

Tõnu: „Miina, ma armastan sind!“

Miina: „Ah, jäta loba! Tunneme neid mehi!“

Tõnu: „Mina ei ole niisugune kui teised.“

Miina: „Ei näe sugugi, et sa oleksid sarwega otsaes ja ühe silmaga. Oled samasugune pefis kui mehed kõik.“

Tõnu: „Usu ikka mind, ma armastan sind tõega.“

Miina: „Ja mis siis sellest on, et sina mind armastad?“

Tõnu: „Sina pead ka mind armastama.“

Miina: „Ja mis siis oleks, kui ma ka sind armastan?“

Tõnu: „O, see oleks kõige suurem õnn minu- fese, sest siis tuleksid sa mu juure elama waba abielu.“

Miina: „Oled sa hull wõi?! Ma peaksin su juure tulema waba abielu elama! Mis ütleksid mu wanemad, wennad, õed, sugulased! Kuhu ma selle häbiga lähen?.. Ei, kui sa niisuguse jutuga tuled, siis ütlen juba aegsasti: jumalaga!“

Tõnu: „Miina, halasta!“

Miina: „Meie peame lahkuma. Mina ei- d iial ei tule teotama. Sina mine oma, mina lähen oma teed. Head päewa!“

Tõnu: „Noh, kui sa niisugune oled, siis lahkun ma. Lahkun murtud südamega ja wiina- tsheki. Jumalaga! Ela hästi, mu armas!“

Miina: „Oota, pea! Mis sa ütlesid? Sul on wiinatshekk?“

Tõnu: „Ja, mul on wiinatshekk. Lähen ja joon kurwastuseks enese täis. Ela veel kord hästi!“

Miina: „Pea, oota!.. Ma nõrken... Kuidas see oli?.. Sul on wiinatshekk... nõrgaks wõtab... armsam, ma... ma ei teadnud seda ennem... Ma tulen sinuga... tulen läbi wääwli ja tule waba abielu sāngi juure... Anna andeks, Tõnu!.. Ma olen sinu!..“

—o—

Naljatordid.

Kiwilombi Ints.

Algupäralsed naljad.

Koalitsioon.

Naine (lehte lugedes): „Säetakse kokku uus koalitsioon walitsus... (Mehe poole) Kuule, üt- le, Artur, mis tähendab koalitsioon?“

Mees: Koalitsioon on see, kui naisel on üks laps eestlane, teine wenelane, kolmas sak- lane, neljas soomlane, wiies inglane ja kuues nee- ger ja nad kõik mehe seaduslikud lapsed on.“

Põhjus.

— „Mispärast meesterahwad kangeste selle wastu on, et naisterahwad un- d ruku asemel püksa kannaks?“

— „Siis peetak- s ju paljuid mehi naisteks!“

—o—

Wabajooksuga.

Õit: „Minu illesleitud töökabinetti ei võtnud nad vastu!
Kuradi buršhuid! Nad ignoreerivad mustatöölisi!“

Seadusetundja politseinik.

Uulitsal jookseb wäike wiie aastane poisike, wana madrusemütsike peas, mille lindil tähed: „Снаба“.

Linnawaht peab poisikese kinni ja teeb märkuse:

„Kas sa ei tea, et wõorakeelsel sildil peab

riigikeel samasuguste tähtedega wõi weel suurematega peal olema, kui see wõorakeelne kiri ise? Ruttu mine koju ja lase papa oma mütsisilt üle waabata wõi riigikeel üles mütsi lae peale kirjutada, muidu wõetakse su papa kohtulikule wastutusele wõorakeelse ärisildi nähtawal kohal hoidmise pärast ilma riigikeelse pealkirjata.“

Järgmine „Meie Mats“ nr. 76 ilmub laupäewal, 21. augustil.

Ilmub „Teaduse“ kirjastusel. Wast. toim. Henrik Saar (Kiwilombi Ints). A. Kümme'i (end. G. Kalla) trükk, Tallinas.